29/04/2023

Κειμήλια από τη Μ. Ασία σε Έκθεση στο Ηράκλειο – Η εικόνα των Αγίων Αναργύρων από το πηγάδι

/ Παιδεία και Πολιτισμός

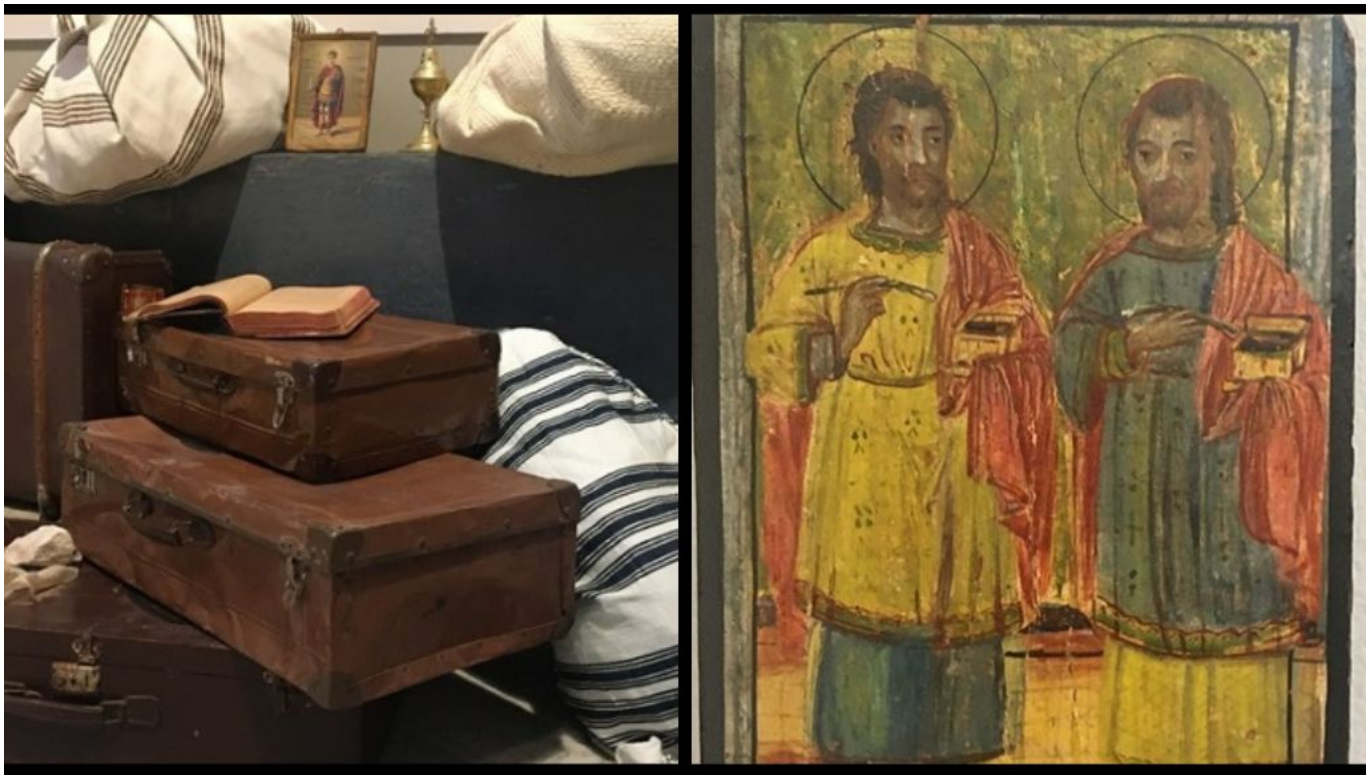

Ένα μισοτελειωμένο νυφικό νυχτικό που μπήκε βιαστικά και με τρόμο μέσα σε έναν μπόγο ή μία βαλίτσα για να πάρει τον δρόμο της προσφυγιάς, ένα ευαγγέλιο «βρεγμένο από τα κύματα της Σμύρνης», ένα ημερολόγιο που μαρτυρά τη φρίκη της Μικρασιατικής Καταστροφής ή και λίγο χώμα από τις «αλησμόνητες πατρίδες», συγκαταλέγονται ανάμεσα στα κειμήλια που εκτίθενται στο πλαίσιο της έκθεσης που φιλοξενείται στη Βασιλική του Αγίου Μάρκου στο Ηράκλειο και ολοκληρώνεται την Κυριακή 30 Απριλίου 2023.

Θέμα της έκθεσης «**Ένας αιώνας, μια κοινωνία, Ηράκλειο: Ο τόπος που μας ένωσε 1923-2023**» και μέσω αυτής, η δυνατότητα πολίτες της πόλης που φιλοξένησε περισσότερους από 16.000 πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία, να δουν από

κοντά αυθεντικά κειμήλια που παραχώρησαν απόγονοι των προσφύγων, τα οποία πάνω τους κουβαλούν μια ολόκληρη ιστορία.

Η αντιδήμαρχος Εθελοντισμού και Νεολαίας του Δήμου Ηρακλείου, Δέσποινα Συγγελάκη, επισήμανε ότι πρόκειται για μια επετειακή έκθεση με αφορμή τη συμπλήρωση 100 ετών από την υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάνης.

«Είναι η πρώτη φορά που στο Ηράκλειο, τα αυθεντικά κειμήλια συγκεντρώνονται και εκτίθενται στο πλαίσιο αυτής τη έκθεσης που χωρίζεται σε τρία τμήματα.

Το πρώτο σχετίζεται με τη ζωή πριν και κατά τη διάρκεια της Μικρασιατικής Καταστροφής. Εκτός από τους μπόγους και τις βαλίτσες που κρατήθηκαν για να θυμίζουν, αλλά και ημερολόγια στα οποία αποτυπώνονται ιστορικές στιγμές, αυτές τις μέρες στη Βασιλική του Αγίου Μάρκου, έχει γίνει αναπαράσταση ενός αστικού μικρασιατικού σπιτιού και ενός αγροτικού σπιτιού της περιοχής, με

αντικείμενα της εποχής, κεντήματα, φορεσιές, οικιακά σκεύη κ.α.

Το δεύτερο τμήμα αφορά στα εκκλησιαστικά κειμήλια και το τρίτο τμήμα, τη ζωή μετά την εγκατάσταση στο Ηράκλειο.

«Κάποια από τα αντικείμενα που χρησιμοποιήθηκαν για να στηθούν αυτά τα σπίτια που αναπαριστάνουν οικίες στη Μικρά Ασία, είναι από αυτά που έβαλαν μέσα στις αποσκευές τους και τα έφεραν οι πρόγονοί μας» είπε η πρόεδρος του Συλλόγου Αλατσατιανών Ηρακλείου και έφορος Κρήτης της Ομοσπονδίας Προσφυγικών Σωματείων Ελλάδας Χριστίνα Χατζηαδάμ, συμπληρώνοντας ότι «κάποια άλλα είναι από τα αντικείμενα που έφτιαξαν από τα πρώτα κιόλας χρόνια που έζησαν στο Ηράκλειο, καθώς, παρά το γεγονός ότι είχαν έρθει σε ένα νέο τόπο, διατηρούσαν τη δική τους παράδοση».

Είναι μάλιστα, όπως λέει η κ. Χατζηαδάμ, χαρακτηριστική η σύνδεση της πρώτης ή και της δεύτερης γενιάς προσφύγων με την πατρίδα που άφησαν, σε σημείο που «στα τραπέζια και τα γλέντια που για πολλά χρόνια έκαναν, αντί τσουγκρίζοντας τα ποτήρια να λένε “εις υγείαν” εκείνοι εύχονταν “καλή πατρίδα” προσδοκώντας ότι μια μέρα θα επιστρέψουν».

Η εικόνα των Αγίων Αναργύρων από το πηγάδι και η μαρτυρία της Τουρκάλας

Η πρόεδρος του Συλλόγου Αλατσατιανών Ηρακλείου και έφορος Κρήτης της Ομοσπονδίας Προσφυγικών Σωματείων Ελλάδος **Χριστίνα Χατζηαδάμ**, αναφέρθηκε σε ένα ιδιαίτερο κειμήλιο της οικογένειάς της. Μια εικόνα των **Αγίων Αναργύρων**, που στον πρώτο διωγμό, όπως τονίζει, οι πρόγονοί της είχαν κρύψει μέσα σε πηγάδι.

«Στη συλλογή εικόνων υπάρχει από την οικογένεια της γιαγιάς μου, από τον Τσεσμέ μια εικόνα των Αγίων Αναργύρων. Φεύγοντας κατά τον πρώτο διωγμό το 1914, την έκρυψαν μέσα στο πηγάδι και γυρίζοντας το 1919 με την παλιννόστηση, τους την έδωσε η Τουρκάλα που είχε μείνει στο σπίτι τους. Το συγκλονιστικό που μας αφηγούνταν η γιαγιά, ήταν πως η Τουρκάλα της είχε πει ότι όταν ο άντρας της βρήκε στο πηγάδι την εικόνα, προσπάθησε να την σπάσει με τσεκούρι κι' αυτό γύρισε προς εκείνον και τον σκότωσε» είπε η κ. Χατζηαδάμ που διατηρεί σαν κόρη οφθαλμού αυτή την εικόνα, που για την οικογένειά της είναι θαυματουργή.

«Κάθε πραγματάκι που βρίσκεται εδώ, το κέντημα, το κόσμημα, το κουζινικό σκεύος, ενθύμια πολέμου, φωτογραφίες, εργαλεία, μουσικά όργανα, όλα κρύβουν έναν ολιτισμό» είπε η κ. Χατζηαδάμ, η οποία καταλήγοντας ανέφερε: *« Αναπνέοντας στο πλαίσιο τέτοιων εκθέσεων τον πολιτισμό μας, δεν μπορούμε να κρύψουμε ή να μην επαναλάβουμε ότι αίτημα όλων των μικρασιατικών συλλόγων είναι να μπορέσουμε να έχουμε ένα κέντρο μικρασιατικού πολιτισμού στο οποίο θα λειτουργεί και ένα μουσείο. Ένας χώρος για να γίνονται συνέδρια, να έχει*

ερευνητικό ρόλο, να φιλοξενεί βιβλιοθήκες. Και αυτό για να μην ξεχαστεί η ιστορία μας».

Το νυφικό νυχτικό που έμεινε μισοτελειωμένο

«Ένα από τα πιο σημαντικά κειμήλια της έκθεσης, που κουβαλούν πάνω τους μια ολόκληρη ιστορία, πόνο και αγωνία» ανέφερε η κ. Συγγελάκη, βρίσκεται δίπλα σε ένα παραδοσιακό νυφικό από την Καππαδοκία, ένα νυφικό νυχτικό, που δεν τελείωσε και δεν φορέθηκε ποτέ.

«Ανήκε σε μια νεαρή γυναίκα της εποχής που η μετακίνηση του πληθυσμού από τη Μικρά Ασία τη βρήκε να ετοιμάζει τον γάμο της. Το νυχτικό αυτό έχει πάνω του τα σημάδια που έπρεπε να συμπληρωθούν, τις μισοτελειωμένες δαντέλες που είχαν με τόση λεπτομέρεια πλέξει και κεντήσει η ίδια και η μητέρα της. Ένα νυχτικό που μπήκε άρον άρον μέσα σε έναν μπόγο ή μια βαλίτσα και που ποτέ δεν

χρησιμοποιήθηκε από τη νεαρή αυτή γυναίκα, που μαζί με τους δικούς της έφυγαν από τον τόπο τους».

Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ